

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1986-1987

21 OKTOBER 1986

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer N. De Batselier C.S. —

houdende organisatie van de planning in Vlaanderen

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Gezien het belang van de planning in het beleid, lijkt het mij goed vooraleer een voorstel te doen, grondig de achtergrond van de planning in België, in Vlaanderen toe te lichten.

I. Algemene principes van planning

Planning is een methode om de zogenaamde spontane evolutie van de maatschappelijke ontwikkeling om te bouwen en het beleid te oriënteren op de verwezenlijking van prioritaire doelstellingen op economisch, sociaal, cultureel, ecologisch en ruimtelijk gebied.

Planning is een instrument om het economisch, sociaal, cultureel, ecologisch en financieel gebeuren te ontleden en te leren kennen en dat moet dienen om het beleid voor te bereiden dat door de Vlaamse Executieve en de Vlaamse Raad zal vastgelegd worden.

Planning heeft betrekking op de voornaamste aspecten van dit maatschappelijk gebeuren. Hoewel voor de verschillende aspecten afzonderlijke deelplannen kunnen opgesteld worden, is het noodzakelijk deze deelplannen te integreren in een

globaal plan met als doel de onderlinge samenhang te verzekeren en prioriteiten aan te wijzen. De coördinatie van de verschillende deelplannen is daarbij een essentieel element in het maatschappelijk beheer en maakt dus het wezen uit van de planning. Planning moet op een democratische manier tot stand gebracht worden. Dit betekent dat elke sociaal en economisch belangrijke organisatie haar zeg moet hebben over de planningsobjectieven, maar tevens dat ten slotte het Parlement, in casu de Vlaamse Raad, hierover uiteindelijk moet beslissen.

Dergelijke voluntaristische, globale en democratische planning vindt zijn uitdrukking in een plan op middellange termijn waarin opgenomen worden :

een analyse van de huidige toestand en een beschrijving van de toekomstverwachtingen op middellange termijn ;

– een omschrijving en coördinatie van de prioritaire doelstellingen voor de planperiode ;

- het te voeren beleid en de vereiste budgettaire middelen ter verwezenlijking van die prioritaire doelstellingen.

II. Periode vóór 1959 : steeds meer vraag naar planning

1. Zonder te willen teruggaan tot het Plan van de Arbeid, opgesteld onder leiding van Hendrik De Man en goedgekeurd door het congres van de Belgische Werkliedenpartij (BWP) in december 1933, moet het buitengewoon congres van het Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV) van oktober 1954 beschouwd worden als de oorsprong van de naoorlogse planidee in België. In het ABW-verslag „Naar sociale vooruitgang door economische expansie” worden de structurele gebreken van de economische en financiële toestand geanalyseerd en worden voorstellen geformuleerd in verband met de doelstellingen en het toe te passen sociaal-economisch beleid. Dit beleid moet verwezenlijkt worden in het kader van een soepele planning die als volgt omschreven wordt : de planning stelt de doeleinden van 's lands economie vast en brengt de ondernemingen ertoe hieraan mee te werken op grond van hun eigen drijfveren, dank zij de stelselmatige actie van de Regering, overeenkomstig het plan, op een zeker aantal economische factoren, onder andere op monetair, budgettair en fiscaal gebied, alsmede op het gebied van de openbare werken, het krediet, de prijzen, de lonen, het spaarwezen, de investeringen en de buitenlandse handel.

2. Het duurt nog tot de recessie van 1958-1959 vooraleer de planidee overgenomen wordt door de Regering. Op 9 maart 1959, houdt Eerste Minister G. Eyskens een uiteenzetting voor de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad over het sociaal-economisch beleid van de Regering. Hij verklaart onder andere : „... Het dient vrijmoedig gezegd te worden : de economische en sociale toestand is niet bevredigend en de vooruitzichten kunnen nauwelijks gunstig genoemd worden ... Wij zijn de eerste om de recessie te ondergaan, wij lijden er meer onder, wij komen haar met vertraging te boven ... Wij hebben niet voldoende gebruik gemaakt van onze gunstige positie in sommige basissectoren om meer geëvolueerde nijverheden uit te bouwen met een gedifferentieerde produktie die, omwille van de vereiste technische vaardigheid, minder gevoelig is voor de internationale concurrentie ... Laten wij de uitleg hiervoor niet alleen in de conjunctuur zoeken. Zij heeft slechts de structurele oorzaken van onze moei-

lijkheden blootgelegd . . . De zin voor risico, de wil om iets nieuws tot stand te brengen, gaan bij ons achteruit. Te veel industrieën blijven het bij de traditionele produktie houden of werken in kleine reeksen . . . Andere produktietakken, die volop in expansie zijn, ook in kleine landen, zijn in onze economische structuur onvoldoende voorhanden . . .”. Bij de middelen om deze toestand te verbeteren vermeldt hij ook de programmeringsfunctie van de Staat, die als volgt omschreven wordt : „De programmeringsfunctie van de Staat bestaat erin de ontwikkeling van de economie beter te voorzien en daardoor die ontwikkeling beter te beheersen door het opmaken, op nationaal en op regionaal vlak, van gecoördineerde werkplannen van de overheid ”.

Op 27 mei 1959, brengt de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een eenparig advies uit betreffende de programmatie van de economie. Hierin spreekt de Centrale Raad de mening uit dat door een welbegrepen programmatie van de economie het mogelijk zou zijn een doeltreffender en meer samenhangend economisch en sociaal beleid te voeren, terwijl de privé-sector in staat zou gesteld worden met meer kennis van zaken de beslissingen te treffen die op hem rusten. De bedoelde programmatie strekt ertoe, op basis van de voor het algemeen welzijn wenselijk geachte doelstellingen en ontwikkeling, een geheel van indicatieve schattingen op te maken ten behoeve van allen die op het economisch vlak beslissingen moeten treffen. Dergelijke werkzaamheden leiden tot een overzichtelijke en samenhangende tabel in de vorm van cijfers betreffende de tegenwoordige toestand en de verwachte evolutie van de voortbrenging, de verdeling en de besteding van het nationaal inkomen, alsmede de stromen van uitgaven en inkomens, de prijzen, de tewerkstelling en de betalingsbalans. Deze werkzaamheden zullen voor iedereen de keuze vergemakkelijken van de meest oordeelkundige maatregelen die moeten genomen worden doordat ze berusten op een meer nauwkeurige raming van de gevolgen en van hun opportuniteit. De Centrale Raad is ook van oordeel dat een instelling met ruime autonomie moet worden belast met de opstelling van een indicatieve programmatie voor de gehele economie, die zowel de overheidssector als de privé-sector omvat, alsmede met de cijfermatige beoordeling van de gevolgen van bepaalde voorgenen maatregelen van economische politiek.

III. Periode 1959-1970 : de programmatie wordt een realiteit

1. Bij koninklijk besluit van 14 oktober 1959 wordt het Bureau voor Economische Programmatie opgericht. Het Bureau staat onder het gezag van de Minister van Economische Zaken, ontvangt zijn richtlijnen van het Ministerieel Comité voor Economische Coördinatie en doet aan dit Comité voorstellen in verband met :

- de algemene doeleinden van de economische politiek, met name inzake investeringen, tewerkstelling, prijzen en lonen ;
- een programma voor economische en sociale ontwikkeling voor een of meer jaren vastgesteld, met het oog op de verwezenlijking van voornoemde doeleinden ; in dit programma worden opgenomen de begrotingsvooruitzichten, de politiek inzake vervoer, energie en tewerkstelling ;
- een plan van openbare investeringen dat de voornaamste ontwerpen der onderscheiden openbare administraties, diensten en machten omvat ;

- vooruitzichten inzake particuliere investeringen en aanwijzingen betreffende de vooruitzichten der onderscheiden sectoren van het bedrijfsleven.

Om de sociale gesprekspartners nauwer te betrekken bij de uitwerking van de programma's op middellange termijn, wordt bij koninklijk besluit van 25 november 1960 het Nationaal Comité voor Economische Expansie opgericht. Het Nationaal Comité, dat onder het voorzitterschap staat van de Minister van Economische Zaken en samengesteld is uit vertegenwoordigers van de werkgevers- en werknemersorganisaties, heeft als opdracht :

- de algemene doelstellingen van het economisch beleid voor te stellen, met name op het gebied van de investeringen, de werkgelegenheid, de prijzen en de lonen ;

- aanwijzingen te verschaffen aangaande de vooruitzichten der onderscheiden economische sectoren ;

- advies uit te brengen over de openbare investeringen die de voornaamste ontwerpen der onderscheiden openbare administraties, diensten en besturen hergroeperen ;

- aanbevelingen te formuleren in verband met particuliere investeringen.

Hoofddoel van deze opdracht is het bespoedigen en reguleren van de economische expansie, het scheppen van nieuwe werkgelegenheden en het verhogen van de levensstandaard van de bevolking.

2. Het Bureau voor Economische Programmatie heeft twee expansieprogramma's opgesteld (voor 1962-1965 en voor 1966-1970) en heeft het plan voor de periode 1971-1975 voorbereid. Het eerste programma werd goedgekeurd door de wet van 30 juli 1963 ; het tweede programma werd, wegens zijn laattijdige indiening (december 1967), als mededeling aan het Parlement overgemaakt.

De eerste expansieprogramma's bleven in de praktijk hoofdzakelijk beperkt tot het verrichten van een soort globaal marktonderzoek. Het was geïnspireerd door de behoefte aan gegevens over de vooruitzichten van het sociaal en economisch leven in België. Dit gold enerzijds voor de overheidsfinanciën, waar een sterk stijgende en concurrerende vraag naar bestedingen geconfronteerd werd met beperkte middelen. Anderzijds dienden ook de ondernemingen over inlichtingen te beschikken om hun productie te organiseren en hun investeringsprogramma's vast te leggen.

Hoofddoel van het eerste expansieprogramma (1962-1965) was de versnelling van de economische groei, gezien het structureel lage groeitempo in de jaren vijftig. Sociale, regionale en sectoriële problemen werden niet aangeraakt. In hoofdzaak werd getracht een globale previsie te geven van de meest waarschijnlijke evolutie van de Belgische economie. De daarbij aansluitende formulering van de algemene doeleinden werd niet aangevuld met richtlijnen voor een specifiek beleid. Op het vlak van de overheid werden voor de overheidsinvesteringen vijlarendoelstellingen vastgelegd (met alleen een indicatieve waarde), uitgedrukt in fysische en financiële termen en ingedeeld in grote categorieën. Hierbij werd een onderscheid gemaakt tussen een structureel en conjunctureel investeringsprogramma, zonder dat dit laatste evenwel werd uitgewerkt. Het eerst programma, gedeeltelijk voorbereid tijdens een periode van laagconjunctuur, werd wat zijn previsions betreft deels voorbijgestreefd door de gunstige economische resultaten van de eerste helft van de jaren zestig. Anderzijds lagen de

gerealiseerde openbare investeringen onder de doelstellingen van het plan.

Het tweede expansieprogramma (1966-1970) stelde, na de sterke groei in 1960-1965, het bereiken van een evenwichtige economische expansie als centraal doel. Naast de globale previsie werd ook een kwantitatieve oriëntering van de sectoren weergegeven en werd de inhoudelijke problematiek behandeld. Inzake beleid werd de nadruk gelegd op de noodzaak van industriële herstructurering, doch de richting waarin en de wijze waarop aanpassingen konden gebeuren, werd niet aangegeven. Aan de regionale problematiek werden geen beschouwingen gewijd. Het tweede programma, voorbereid op het einde van een periode van hoogconjunctuur, werd wat zijn previsions betreft in omgekeerde zin voorbijgestreefd ingevolge de conjuncturele vertraging op het ogenblik dat het werd ingediend.

Deze elementen, waardoor de geloofwaardigheid van de voorgestelde previsions ernstig werd betwist, evenals het feit dat in de programma's de te hanteren beleidsmaatregelen niet werden aangewezen, alsook de sectoriële en regionale leemten erin, leidden ertoe dat zowel van overheidszijde als van privé-zijde de belangstelling voor de uitvoering van de programma's gering was.

IV. Periode 1970-1980 : de plangedachte wordt theoretisch steeds belangrijker

1. Van programmatie naar planning

De geringe invloed van expansieprogramma's op het beleid en de moeilijkheden op economisch en financieel gebied die op het einde van de jaren zestig meer en meer tot uiting kwamen, leidden tot de opvatting dat een nieuwe impuls moet gegeven worden om de bestaande programmatie om te vormen tot een effectieve planning. De ongelijke ontwikkeling van de gewesten en de noodzaak van een specifiek regionaal beleid om hieraan te verhelpen, leidden op hun beurt tot de eis de planning op nationaal niveau uit te breiden met een planning op regionaal niveau en de gewesten bij de voorbereiding hiervan te betrekken. Deze opvattingen worden opgenomen in het Politiek Regeerakkoord, dat in juni 1968 door de Christelijke Volkspartij (CVP) en de Belgische Socialistische Partij (BSP) goedgekeurd wordt en dat de basis vormt voor het programma van de Regering Eyskens-Merlot.

Op het gebied van het economisch beleid wordt in het Regeerakkoord gesteld dat dit beleid globaal en nationaal moet blijven en dat het tot de bevoegdheden van de centrale overheden behoort, die hierin bijgestaan worden door de economische en sociale belangengroepen. Dit economisch beleid moet uitgewerkt worden in het kader van een vijfjarenplan dat de overheidssector, de ondernemingen en de financiële instellingen omvat, en dat zowel de nationale als de gewestelijke en sectoriële facetten dekt. Het plan moet geregionaliseerd worden om aan de eigen bekommernissen van Vlaanderen, Wallonië en Brabant tegemoet te komen.

Doel, inhoud en procedure van de nationale en regionale planning worden omschreven in de kaderwet van 15 juli 1970 houdende organisatie van de planning en de economische decentralisatie.

Doel van de planning is, in het kader van het globaal en nationaal economisch beleid, zowel voor het geheel van het

grondgebied als voor elk gewest, een maximale evenwichtige economische expansie te verzekeren, en in het raam daarvan een bestendige verbetering op het gebied van de tewerkstelling, de arbeidsinkomsten, de koopkracht, de huisvesting, de infrastructuur en de uitrustingen. De planning drukt zich uit in een economisch vijfjarenplan waarin in de mogelijkheid van een jaarlijkse aanpassing voorzien wordt.

Het plan vloeit voort uit de confrontatie van de gehiërarchiseerde behoeften met de gegevens en vooruitzichten op algemeen, sectorieel, gewestelijk, budgettair en financieel vlak.

Het plan omvat :

- de nagestreefde algemene doeleinden en het vast te leggen beleid om ze te bereiken, met name op het gebied van investeringen, sparen, tewerkstelling, prijzen, infrastructuur en uitrustingen, vervoer en energie ;

- in dat raam, de schattingen betreffende de privé-investeringen en de vooruitzichten op gebied van begroting en financiën ;

- de investeringsplannen op het niveau van de economische gewesten ;

- voor de ministeriële departementen, de parastatale instellingen, de openbare instellingen en de instellingen van openbaar nut, de provincies, gemeenten, intercommunale verenigingen en gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen, de andere publiekrechtelijke instellingen en de instellingen die werken met hulp of waarborg van de overheid, het van de centrale overheid afhangende programma dat hun wordt toegewezen of de in de bevoegdheid van voornoemde overheid vallende doelstellingen die voor hen worden vastgelegd, samen met het geheel van de middelen die hun daartoe ter beschikking gesteld worden.

Doel en inhoud van het nationaal en regionaal plan worden eveneens omschreven in het koninklijk besluit van 24 mei 1971 houdende statuut, organisatie en werkingsmodaliteiten van het Planbureau.

Het plan beoogt zowel op nationaal als op gewestelijk vlak de economische expansie, de bestaanszekerheid, de sociale vooruitgang, de rechtmatige verdeling van de vruchten van de expansie, alsmede het waarborgen van de culturele ontplooiing van de burgers.

Het plan preciseert :

- de aard en de groeivoeten van de nationale en gewestelijke economische expansie ;

- de objectieven op middellange termijn van de economische, sociale en financiële politiek (investeringen, industriële ontwikkeling, spaarwezen, tewerkstelling zowel kwantitatief als kwalitatief, prijzen, bestaanszekerheid, infrastructuur, huisvesting, ruimtelijke ordening, transport, energie, sociale en sociaal-culturele uitrustingen, opvoeding, vrijetijdsbesteding).

Het plan bevat een programma dat de belangrijkste projecten van de verschillende ministeriële departementen en overheidsdiensten groepeerde.

2. Een begin van regionale planning

Om de gewesten bij de voorbereiding van het regionaal plan te betrekken, worden de Gewestelijke Economische Raden en de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen opgericht.

Voor Vlaanderen : de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen (GERV) en de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen (GOM's) voor Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams Brabant en West-Vlaanderen.

Op het gebied van de regionale planning is de GERV belast met:

- het verzamelen van alle gegevens en voorstellen ingezonden door de GOM's; het coördineren van deze gegevens en voorstellen en, indien nodig, het op elkaar afstemmen van de soms uiteenlopende belangen ;
- het aannemen van het ontwerp van gewestelijk plan ;
- het overmaken van dit ontwerp aan het Planbureau ;
- het verzamelen van alle inlichtingen of verslagen over de uitvoering van het gedeelte van het plan dat Vlaanderen betreft.

In verband met de regionale planning heeft de bevoegdheid van de GOM's betrekking op de volgende aspecten :

- de algemene studie, conceptie en promotie van de economische ontwikkeling van hun gebied ;
- het opstellen van de inventaris van de noden van hun streek, het opnemen van de stand van de in uitvoering zijnde werken, het overmaken aan de GERV van alle nuttige gegevens voor het opstellen en uitvoeren van het ontwerp van gewestelijk plan ;
- met het oog op de verwezenlijking van het plan, beschikken zij ten aanzien van de privé-sector en van de overheid over een algemeen recht van voorstel, stuwing en coördinatie van de voorstellen ter bevordering van de economische bedrijvigheid, de ruimtelijke ordening, de sociale uitrusting en de gewestelijke infrastructuur ;
- met eigen middelen, kunnen zij elk onroerend goed onteigenen, uitrusten, verhuren, verkopen of inbrengen en iedere concrete handeling stellen die de in het plan bepaalde privé- of publieke investeringen kunnen bespoedigen of uitbreiden.

Overeenkomstig de bepalingen van de kaderwet van 15 juli 1970 moet het vijfjarenplan in twee fasen opgesteld worden : in de eerste fase worden de opties (of beleidskeuzen) opgesteld en in de tweede fase worden de opties uitgewerkt tot het eigenlijk plan. De twee fasen van het regionaal plan voor Vlaanderen worden uitgevoerd in samenwerking met de GERV en de GOM's. Zowel de opties als het eigenlijk plan worden door de Regering bij het Parlement ingediend. Dezelfde procedure wordt gevolgd voor de jaarlijkse aanpassing ter gelegenheid van de bespreking van de economische begroting. Het Parlement keurt het vijfjarenplan vóór 1 januari goed. Na goedkeuring door het Parlement is het plan :

- bindend voor de overheid en vindt het jaarlijks zijn uitdrukking in de begrotingen ;
- contractueel verplicht voor de ondernemingen die overheidssteun ontvangen als tegenprestatie voor de verbintenis het plan uit te voeren ;
- indicatief voor de andere ondernemingen.

3. Oprichting van een Planbureau

Het Bureau voor Economische Programmatie wordt omgevormd tot Planbureau. Het is een instelling van openbaar nut, die onder het gezag staat van de Eerste Minister en de Minister

van Economische Zaken en zijn richtlijnen krijgt van het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie. Het Planbureau staat onder de leiding van een Commissaris bij het Plan, bijgestaan door een Commissaris-Adjunct bij het Plan, en is samengesteld uit een algemene en een sectoriële directie en uit drie regionale secties (Vlaanderen, Wallonië, Brabant). Het Planbureau is belast met de voorbereiding en opstelling van het ontwerp van vijfjarenplan, alsook met het volgen van de uitvoering der wetten houdende goedkeuring van het plan en van zijn jaarlijkse aanpassingen.

4. Door het Planbureau werden ontwerp-vijfjarenplannen opgesteld voor 1971-1975, 1976-1980. 1981-1985

a) Plan 1971-1975

De „Hoofddijnen van het plan 1971-1975”, voorbereid door het Bureau voor Economische Programmatie en voltooid door het Planbureau, werden door de wet van 18 juli 1972 goedgekeurd als kader van het economisch, financieel en sociaal beleid van de Regering. Daar een aantal instellingen vastgesteld in de kaderwet van 15 juli 1970 (de regionale secties van het Planbureau, de GERV, de GOM's) nog niet opgericht waren bij de voorbereiding van het ontwerp van plan, kon de vastgestelde procedure niet toegepast worden zodat de door het Parlement goedgekeurde hoofddijnen niet beantwoordden aan de definitie van het plan in de zin van de wet. Daarom besliste het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie (juli 1972) in de loop van 1973 de hoofddijnen te regionaliseren voor de jaren 1974-1975. Als gevolg van deze beslissing werd door de Sectie Vlaanderen een ontwerp-verslag opgesteld over de „Regionalisering van de hoofddijnen van het plan 1971-1975 voor de jaren 1974-1975 : Vlaanderen”. Rekening houdend met de besprekingen in het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie (juni-oktober 1973) en met het advies van de GERV (januari 1974), werd het ontwerp aangepast en aan de Regering overgemaakt (mei 1974). Het geregionaliseerde plan 1974-1975 werd echter niet door het Parlement goedgekeurd.

b) Plan 1976-1980

In de loop van 1973 werd begonnen met de voorbereiding van het plan 1976-1980. Deze voorbereiding gebeurde volgens twee fasen vastgesteld in de kaderwet van 15 juli 1970 en werd doorkruist door de voorlopige gewestvorming (wet van 1 augustus 1974 tot oprichting van gewestelijke instellingen in voorbereiding van de toepassing van artikel 107quater van de Grondwet), waardoor Gewestraden en Ministeriële Comité's voor Gewestelijke Aangelegenheden werden opgericht die eveneens bij de voorbereiding werden betrokken.

De voorbereiding van het regionaal plan voor Vlaanderen verliep als volgt :

Fase van de opties

– In september 1973, werden door de GERV de „Elementen betreffende de gewestelijke opties voor het plan 1976-1980” goedgekeurd ; dit verslag werd opgesteld door de Sectie Vlaanderen, in samenwerking met de GERV, op basis van bestaande studies (en niet op basis van de inventaris van de behoeften op te stellen door de GOM's).

– In januari 1974, werden de „Regionale opties Vlaanderen”, opgesteld door de Sectie Vlaanderen op basis van voor-

noemd verslag, door de Regering voor advies aan de GERV overgemaakt.

- In oktober 1974, werden de „Beleidskeuzen van het plan 1976-1980” aan de Regering voorgelegd ; deze beleidskeuzen werden uitgewerkt door het Planbureau op basis van de adviezen van de adviesorganen (onder andere het GERV-advies van oktober 1974).

- In de periode november 1974 -juni 1975 werden de regionale beleidskeuzen voor Vlaanderen besproken in het Ministerieel Comité voor Vlaamse Aangelegenheden en in de Vlaamse Gewestraad.

- In juni 1975, werd het wetsontwerp houdende goedkeuring van de „Beleidskeuzen van het plan 1976-1980” bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediend. Door de wet van 11 juni 1976 werden de beleidskeuzen als algemene oriënteringen van het plan goedgekeurd.

Fase van het plan

- Daar de kaderwet van 15 juni 1970 bepaalt dat het wetsontwerp houdende definitieve goedkeuring van het plan moet ingediend worden vóór 1 november van het jaar dat het in toepassing brengen ervan voorafgaat, besliste de Regering de tweede fase in versneld tempo te laten uitvoeren. Als gevolg hiervan werd in september 1975 door de Sectie Vlaanderen een ontwerp van regionaal plan opgesteld.

- Na besprekingen in het Kernkabinet, het Ministerieel Comité voor Vlaamse Aangelegenheden, het Nationaal Comité voor Economische Expansie en de GERV (advies van 28 juli 1976), werd het ontwerp aangepast en in december 1976 bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers neergelegd. Door de ontbinding van het Parlement (maart 1977) kon het ontwerp slechts besproken worden in de Commissie voor Economische Zaken.

- In het Regeerakkoord van april 1977 werd een actualisering van het plan 1976-1980 aangekondigd. Ter uitvoering hiervan bepaalde het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie de timing, de toe te passen procedure en de te behandelen problemen. In oktober 1977 werd een ontwerp van geactualiseerd regionaal plan (1978-1980) aan de Regering en aan het Ministerieel Comité voor Vlaamse Aangelegenheden voorgelegd. In maart 1978, besliste de Ministerraad de actualisering van het plan te vervangen door een interne beleidsnota, waarin de grote oriëntaties van de door de Regering te voeren acties moesten omschreven worden.

c) Plan 1981-1985

- Volgens het Regeerakkoord van april 1979 moet het plan 1981-1985 selectiever en operationeler zijn. De selectiviteit zal blijken uit het zich beperken tot de essentiële problemen en de prioritaire doelstellingen, zowel nationaal als regionaal ; hierbij zal de nadruk vooral liggen op de coördinatie van de voorgestelde beleidsacties in tijd en ruimte. Het operationele van het plan zal onder andere besloten liggen in een nauwkeurige en realistische budgettaire programmering, onder meer door integratie van het meerjarenplan tot gezondmaking van de staatsfinanciën. Het plan moet ook soepel zijn. De mogelijkheid moet bestaan om op grond van gewijzigde internationale en nationale omstandigheden de beleidskeuzen aan te passen. Op basis van het Regeerakkoord nam het Ministerieel Comité de volgende beslissingen in verband met de voorbereiding van het plan 1981-1985 :

de procedure voor het opstellen van het plan wordt beperkt tot één fase (met name de fase van het plan zelf);

- het plan wordt opgesteld op basis van selectieve oriënteringen die door de Regering en de Executieven bepaald worden;

- in principe, en met voorbehoud van de selectiviteit, omvatten de gewestelijke plannen alle materies (ongeacht of zij onder de uitsluitende bevoegdheid van de Gewesten of de Gemeenschappen ofwel dat zij verder onder de bevoegdheid van het nationaal gezag vallen) die van essentiële betekenis zijn voor de economische, sociale en culturele ontwikkeling van het gewest;

- het vaststellen van een timing zodat het plan 1981-1985 in november-december 1980 definitief kan goedgekeurd worden.

- In februari 1980, werd door de Sectie Vlaanderen de oriënteringsnota „Beleidslijnen voor het plan 1981-1985 van het Gewest Vlaanderen en de Nederlandse Gemeenschap” aan de Vlaamse Executieve overgemaakt. De nota werd opgesteld op basis van prognoses en studies van het Planbureau, de inventaris van de behoeften opgesteld door de GOM's en de opties die op grond van die inventaris werden geformuleerd door de GERV. De nota had moeten leiden tot het bepalen door de Vlaamse Executieve van selectieve oriënteringen op basis waarvan het regionaal plan moest uitgewerkt worden. De evolutie op politiek gebied en een aantal technische moeilijkheden hebben dit echter verhinderd. De belangrijkste gebeurtenissen op politiek gebied waren de opeenvolgende regeringen in de periode april 1979 - december 1981, de besprekingen in het Parlement over de staatsvorming (de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen), de Nationale Arbeidsconferenties over het industrieel beleid (maart-mei 1981) en over de bouwsector (juni-juli 1981), de moeilijkheden in de staalsector. Tot de moeilijkheden op technisch gebied, die het vaststellen van selectieve oriënteringen belet hebben, moeten vooral vermeld worden het ontbreken van economische vooruitzichten op regionaal vlak en van gegevens over de sectorale ontwikkeling.

5. Inhoud van de regionale plannen

De „Hoofdlijnen van het plan 1971-1975” werden in 1973 geregionaliseerd voor de jaren 1974-1975. In het regionaal plan voor Vlaanderen werden de volgende onderwerpen behandeld :

- de doelstellingen inzake tewerkstelling en het hiervoor vereiste tewerkstellingsbeleid

- de afbakening van de ontwikkelingszones op basis van de criteria opgesomd in artikel 11 van de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie;

- de vooruitzichten op het gebied van de privé-investeringen en de aanwending van de rijkshulp;

- de uitrusting van industrieterreinen;

- de huisvesting met zowel de sociale woningen (gebouwd door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en door de Nationale Landmaatschappij) als de particuliere woningen;

- de overheidsinvesteringen onderverdeeld in openbare werken, verkeerswezen, sociale en culturele uitrustingen.

Tegen de achtergrond van de belangrijkste ontwikkelingsmerken van Vlaanderen en overeenkomstig de algemene doelstellingen voor het plan 1976-1980, werden in het regionaal plan voor Vlaanderen de volgende beleidslijnen voor de periode 1976-1980 vooropgesteld :

- het wegwerken van het werkgelegenheidstekort door een actief werkgelegenheidsbeleid, een verbetering van de sectorale structuur en een voortdurende aanpassing van de economische infrastructuur ;

- een betere spreiding van de welvaart door het ruimtelijk oriënteren en spreiden van de economische activiteiten ; de infrastructuurvoorzieningen moeten de maritieme positie van Vlaanderen valoriseren en de economische activiteiten in het gewest ondersteunen ;

- meer welzijn door de ontwikkeling van de sociale gemeenschapsvoorzieningen, de verbetering van het woon-, werk-en leefmilieu, een rechtvaardiger inkomensverdeling en een grotere solidariteit met de achtergebleven groepen.

Deze beleidslijnen werden in drie delen verder uitgewerkt :

- in het deel over het ruimtelijk kader wordt een hiërarchie van centra met hun subregio's beschreven die het stramien moeten vormen voor de planning van de economische infrastructuur, de sociaal-culturele en de administratieve voorzieningen ;

- in het tweede deel worden de bevolkingsvooruitzichten, het leefkader en de sociale gemeenschapsvoorzieningen behandeld ;

- het derde deel onderzoekt de werkgelegenheidsproblematiek, het werkgelegenheidsbeleid en de ontwikkeling van de sectoren ;

- in bijlage wordt een overzicht gegeven van de transportinfrastructuur.

In het geactualiseerd plan voor de periode 1978-1980 werden de voorstellen voor de ontwikkeling van de gewesten ingedeeld in acties op het niveau van de Gewesten en van de Gemeenschappen en in grote infrastructuurwerken die tot de nationale bevoegdheid behoren maar waarvan het tracé of de inplanting onder de gewestelijke bevoegdheid valt. In het geactualiseerd plan voor Vlaanderen bleven de fundamentele doelstellingen van de periode 1976-1980 behouden maar werd meer nadruk gelegd op de aanzienlijke stijging van de werkloosheid. De acties op het niveau van het Gewest werden samengevat in 2 afdelingen (werkgelegenheid en sociaal investeringsbeleid) ; de acties op het niveau van de Gemeenschap hadden betrekking op de in het Gemeenschapspact van mei 1977 omschreven culturele aangelegenheden.

De oriënteringsnota „Beleidslijnen voor het plan 1981-1985 van het Gewest Vlaanderen en de Nederlandse Gemeenschap” bevatte gegevens in verband met :

- de demografische vooruitzichten ;

- kerngegevens van de macro-economische vooruitzichten op nationaal vlak ;

- de beroepsbevolking en de werkgelegenheid : rekening houdend met de stijging van de beroepsbevolking en met een verdere daling van de werkgelegenheid werden een aantal alternatieve voorstellen geformuleerd in verband met het aantal jaarlijks te creëren arbeidsplaatsen en met de hiervoor vereiste middelen ;

- de algemene kenmerken en de beleidsoriënteringen van de industriële ontwikkeling ;
- het leefkader onderverdeeld in ruimtelijke ordening, huisvesting, milieuzorg, watervoorziening, dij kenbouw, waterbeheersing, zeewering ;
- de gemeenschapsvoorzieningen onderverdeeld in intra- en extramurale zorgenverstrekking, derde leeftijd, gehandicaptenzorg, kinderopvang, cultuur en sport, recreatie en toerisme ;
- het transport- en infrastructuurbeleid waarvan de algemene doelstellingen, de voor een gecoördineerd beleid vereiste structuren en de specifieke keuzen voor de verschillende sectoren van de transportinfrastructuur omschreven werden.

6 . Een evaluatie van de planning in het algemeen en de regionale planning in het bijzonder

a) Niettegenstaande het wettelijk kader en het opstellen van regionale planontwerpen voor de perioden 1974-1975, 1976-1980, en 1981-1985 heeft de planning in 't algemeen en de regionale planning in 't bijzonder weinig invloed gehad op het beleid. Verschillende factoren liggen aan de basis van deze evolutie.

- Zowel het Parlement als de opeenvolgende Regeringen hebben weinig belangstelling getoond voor de toepassing van een effectieve planning.

Van al de opgestelde ontwerpen werden alleen de beleidskeuzen van het plan 1976-1980 door het Parlement goedgekeurd. In het koninklijk besluit van 24 mei 1971 houdende statuut, organisatie en werkingsmodaliteiten van het Planbureau, is vastgesteld dat de parlementaire commissies op hun verzoek door het Planbureau ingelicht worden over de voorbereiding en de opstelling van het plan, alsmede over zijn jaarlijkse aanpassingen. De parlementaire commissies hebben van deze mogelijkheid nooit gebruik gemaakt.

De opeenvolgende Regeringen hebben weinig rekening gehouden met de voorgestelde doelstellingen op middellange termijn. Zij gaven daarentegen de voorrang aan de behandeling van actuele problemen op sociaal-economisch of op politiek gebied. Bovendien hebben zij voor een aantal deelaspecten van het sociaal-economisch beleid specifieke maatregelen genomen zonder uitdrukkelijke verwijzing naar het plan of het planontwerp. De bindingen tussen de verschillende planningniveaus werden evenmin bekeken en de ruimtelijke ordeningsplannen werden volledig over het hoofd gezien. Als voorbeeld kunnen hier vermeld worden : het programma ter bestrijding van de werkloosheid, het plan voor prioritaire infrastructuur, het nieuw industrieel beleid, de hulpverlening aan de kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's), de sanering van bepaalde economische sectoren (staal, textiel, bouw . . .). de actie Derde Industriële Revolutie Vlaanderen (DIRV-actie), de inkomensmatiging, de herverdeling van de beschikbare arbeid, de programmatie van de ziekenhuizen, het herstructureringsplan van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS), de glijdende driejaarlijkse programmatie van de overheidsinvesteringen.

- De toepassing van sommige bepalingen van de kaderwet van 15 juli 1970 is in de praktijk zeer moeilijk gebleken.

Hierbij wordt vooral gedacht aan de inhoud van het regio-

naal plan en aan de te volgen procedure bij de voorbereiding ervan. Noch de kaderwet van 15 juli 1970 noch voornoemd koninklijk besluit van 24 mei 1971 geven een duidelijke omschrijving van de inhoud van het regionaal plan. Het probleem van de inhoud wordt nog ingewikkelder door de gewestvorming waardoor de bevoegdheden verdeeld worden tussen de nationale overheid, de Gewesten en de Gemeenschappen. In de kaderwet van 15 juli 1970 is een langdurige procedure opgenomen die moet gevolgd worden bij de voorbereiding, opstelling en goedkeuring van het regionaal plan. Zo werd de eerste fase van het regionaal plan 1976-1980 uitgevoerd in de periode september 1973 -juni 1975 ; de tweede fase in de periode juni 1975 - december 1976. Bovendien werd de wettelijk vastgestelde procedure nog bemoeilijkt door de gewestvorming en door het feit van verschillende opeenvolgende Regeringen van korte levensduur, waardoor de ontwerp-documenten telkens opnieuw moesten worden aangepast. Zo kwam de eerste fase van het regionaal plan 1976-1980 tot stand tijdens de Regeringen Eyskens, Leburton en Tindemans 1 ; de tweede fase tijdens de Regeringen Tindemans 1 en II.

– De door het Planbureau opgestelde documenten zijn niet steeds overzichtelijk en concreet op het gebied van doelstellingen en middelen.

De plandocumenten zijn op sommige punten zeer gedetailleerd en op andere punten te algemeen, zodat zij moeilijk als een soliede basis voor een praktische toepassing kunnen worden gebruikt. Zo worden in de regionale plannen voor Vlaanderen wel doelstellingen op het gebied van de werkgelegenheid aangewezen, maar geen concrete middelen om die doelstellingen te verwezenlijken. Ook wat de ontwikkeling van de sectoren betreft, bevatten de regionale plannen alleen algemene beschouwingen en geen nauwkeurig bepaalde doelstellingen en middelen.

Algemeen stellen we vast dat er tevens een gebrek was aan duidelijke procedures voor wat de grensoverschrijdende elementen van de planning betreft.

– De wettelijke instrumenten werden niet gebruikt.

Volgens de kaderwet van 15 juli 1970 is het plan contractueel voor ondernemingen die overheidshulp ontvangen. Deze opvatting wordt hernomen in artikel 22 van de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie : vooruitgangscontracten zijn overeenkomsten afgesloten tussen de overheid en de ondernemingen die, overeenkomstig het economisch plan en de wetenschapsprogrammatie, een over verscheidene jaren gespreid programma van technologische, industriële en/of commerciële ontwikkeling wensen uit te voeren ; zo'n programma moet verscheidene van de hierna vermelde verrichtingen bevatten : het onderzoek, het uitwerken van nieuwe procédés of produkten, de commerciële promotie, de organisatie en de rationalisatie van het beheer, de fusie, de concentratie en andere overeenkomsten onder verschillende ondernemingen, de investeringen en, in het algemeen, alle beheersverrichtingen die op het nagestreefde doel gericht zijn. De toepassing van deze bepalingen, die bedoeld waren om de overheidshulp te integreren in de sectoriële doelstellingen van het plan, is beperkt gebleven tot het sluiten van slechts een paar contracten. In de plaats hiervan is een politiek van specifieke steun aan ondernemingen en sectoren tot stand gekomen, in sommige gevallen gepaard gaande met een financiële overheidsparticipatie, waarbij echter iedere band met de bepalingen van het plan ontbreekt. Ook de associatie van de hol-

dings bij de planning, één van de aspecten van de contractuele planning, is totaal mislukt. Artikel 10 van het koninklijk besluit nr. 64 van 10 november 1967 tot regeling van het statuut van de portefeuillemaatschappijen en hun associatie met de economische programmatie, bepaalt dat de **portefeuillemaatschappijen** geassocieerd worden bij het opmaken van de **investeringsprogramma's** in het kader van de economische planning ; daartoe delen zij aan het Planbureau op diens aanvraag een documentatie mee over hun investeringsontwerpen en over deze van hun filialen en subfilialen. Ofschoon het **toepassingsgebied** van dit koninklijk besluit uitgebreid werd door de wet van 20 januari 1978 tot organisatie van de associatie der holdings bij de economische planning en tot wijziging van het statuut der portefeuillemaatschappijen, hebben de door middel van vragenlijsten ingewonnen inlichtingen een zeer geringe praktische waarde. Deze vragenlijsten laten trouwens dikwijls diverse interpretaties mogelijk.

b) Niet volledig negatief

Globaal heeft de planning weinig invloed gehad bij het bepalen van het beleid. Nochtans is het resultaat van de **plandocumenten** niet volledig negatief. Op een beperkt gebied hebben zij een bijdrage geleverd bij de voorbereiding van een aantal deelaspecten van de sociaal-economische politiek.

– In de jaren zeventig werden de in het plan opgenomen overheidsinvesteringen gebruikt als referentiekader voor de jaarlijkse programma's inzake overheidsinvesteringen. Deze jaarlijkse programma's werden vastgesteld op basis van de gemiddelde groeivoet en van de voornaamste rubrieken zoals die in het plan werden voorgesteld. In 1982, werd door de Sectie Vlaanderen een evaluatie gemaakt van de planning van de overheidsinvesteringen in België, en inzonderheid in het Gewest Vlaanderen*. Getracht werd de overheidsinvesteringen uit de plannen 1971-1975 en 1976-1980 te vergelijken met de realisaties. Het rapport kwam tot de volgende besluiten voor wat de uitvoering van het plan in financiële termen betreft :

Plan 1971-1975 :

- het totale pakket van de geplande overheidsinvesteringen werd voor 94 ten honderd gerealiseerd ;
- onderverdeeld naar grote rubrieken, is er een kleine procentuele afwijking tussen het plan en de realisaties : de economische, sociale en administratieve rubrieken vertegenwoordigen respectievelijk 57, 39 en 4 ten honderd van de realisaties, terwijl hun aandeel in het plan respectievelijk 61, 33 en 6 ten honderd bedroeg ;
- per rubriek zijn er grote verschillen tussen het plan en de realisaties.

Plan 1976-1980 :

- het totale pakket van de geplande overheidsinvesteringen werd in hoge mate gerealiseerd met nochtans belangrijke verschillen naar bevoegdheidsniveau : de realisatiegraad bedraagt 98,5 ten honderd voor de nationale investeringen, 92 ten honderd voor de investeringen voor cultuur, 76,3 ten honderd voor de investeringen van persoonsgebonden materies en voor de regionale investeringen ;

* Planbureau, Sectie Vlaanderen : de overheidsinvesteringen en het plan. Periode 1970-1980 ; Ref. 82/WL/312/hg/3542, mei 1982.

- in het plan 1976-1980 werd als een der prioritaire doelstellingen een heroriëntering van de overheidsinvesteringen voorgesteld : om de kwaliteit van het bestaan te verbeteren moesten de investeringen van sociale aard ten minste 50 ten honderd van het totaal bedragen : in werkelijkheid vertegenwoordigden zij 45,3 ten honderd in 1976, 44,2 ten honderd in 1977 en 46,5 ten honderd in 1978.

Wat de uitvoering van de plannen in fysische termen betreft, zijn de vaststellingen weinig relevant : voor de periode 1971-1975 werd een inspanning geleverd door de Ministeries van Openbare Werken, Verkeerswezen en Volksgezondheid om de resultaten te publiceren voor 1971 en 1972, terwijl voor 1973-1975 de beschikbare gegevens fragmentair zijn ; voor de periode 1976-1980 werd aan de ministeries ieder jaar gevraagd de verwezenlijkte vastleggingen aan het Planbureau mee te delen, wat door sommige ministeries zeer gedetailleerd werd gedaan terwijl andere ministeries in gebreke gebleven zijn.

- De regionale plandocumenten voor Vlaanderen werden gebruikt als basis voor het opstellen van de regionale ontwikkelingsprogramma's voor de perioden 1978-1980 en 1981-1985. Deze programma's hebben betrekking op de ontwikkelingsgebieden (Limburg-Kempen, Westhoek en Midden-gebied) die beroep doen op een tussenkomst van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

V. Periode van 1980 : afbouw planning en toch steeds meer behoefte aan beleidscoherentie en beleidsvisie

1. Van Planbureau naar studiedienst van de Regering

De toepassing van de kaderwet van 15 juli 1970 in verband met de planning werd in 1980 feitelijk stopgezet door het stilleggen van de procedure ter voorbereiding van het plan 1981-1985. Sindsdien is het Planbureau verwaterd tot een studiedienst van de Regering en kunnen zijn werkzaamheden ingedeeld worden in activiteiten die uitgevoerd worden op verzoek van de Regering en in verband staan met bepaalde beleidskeuzen, in activiteiten die uitgevoerd worden op vraag van de sociale gesprekspartners en in activiteiten die uitgevoerd worden op eigen initiatief en op eigen verantwoordelijkheid. Tot deze tweede groep behoren onder andere de glijdende macro-economische vooruitzichten op middellange termijn die in het begin van ieder jaar worden gepubliceerd en in de loop van dat jaar worden geactualiseerd. Doel van deze projecties is :

- de problemen te verkennen waarmee de Belgische economie in het kader van bepaalde hypothesen op middellange termijn zou kunnen geconfronteerd worden ;
- de manoeuvre ruimte te bepalen die er voor de verantwoordelijken van het beleid nog overblijft ;
- een basis te hebben voor de studie van alternatieve scenario's die op verzoek van de Regering of van de sociale gesprekspartners, of op eigen initiatief worden uitgewerkt.

Tot de eigen werkzaamheden van de Sectie Vlaanderen behoren onder andere een rapport over het industriebeleid, een vergelijkende studie van het Gewest Vlaanderen met 7 „kleine” landen aan de hand van indicatoren, werkgelegenheidsvooruitzichten op middellange termijn.

2. Planning en crisis

De verschillende etappes in de Belgische planning zijn telkens weer ontstaan in crisissituaties : het Bureau voor Economische Programmatie werd in 1959 opgericht om de zwakke groei en de hoge werkloosheid te overwinnen ; het Planbureau werd opgericht in 1970 om een gelijkere ontwikkeling tussen de gewesten te bevorderen ; de zogenaamde planning van het begin van de jaren tachtig spruit voort uit de opgang van het neoliberalisme.

Wat nog overblijft van de planning, is inderdaad ondersteuning van de besluitvorming van de overheid via hoofdzakelijk econometrische studies, alsmede coördinatie van de overheidsbestellingen.

Dat soort planning krijgt de zegen van de werkgevers omdat zij een instrument wordt tot het sturen en controleren van de overheidsuitgaven en tevens een instrument is bij gebeurlijke marktstudies.

Als instrument ter ondersteuning van de besluitvorming maakt de huidige planning gebruik van het econometrisch model om economische beleidskeuzen uit te stippelen.

Dat houdt echter een gevaar in : het model wordt wet en de resultaten ervan bepalen de beslissingen.

Al te dikwijls worden de resultaten van een economisch model bepaald door hypothesen, overwegingsaspecten en dergelijke, die niet meer aan een politieke discussie onderworpen worden. Zo heerst de techniek op het beleid en wordt de democratie uitgehold. Een economisch model mag enkel een toetssteen zijn. Ook de geringe beschikbaarheid van de gewenste statistieken (zeker op regionaal vlak) leggen hier een zware hypotheek op een volledig modelmatige opbouw van een beleid. Toch blijft een goed uitgewerkt doorzichtig economisch model een voornaam technisch instrument ten dienste van een gepland beleid.

3. Beperkingen van het Maribel-model

Het Maribel-model dat door het Planbureau wordt gebruikt, is een „degelijk” model in het licht van de huidige ontwikkeling van de econometrie. Het heeft de verdienste aan te tonen dat, welke ook de geplande maatregelen zijn, de evenwichten uit het verleden, inzonderheid op het vlak van de tewerkstelling, niet meer terugkomen.

Het Maribel-model gaat echter voorbij aan de sectoriële en regionale verschillen, aan de inkomensverdelingen en het gevolg daarvan op het privé-gebruik, aan de structuur van de exportkorf, de nieuwe soorten arbeidsregelingen en in het bijzonder aan de uitbreiding van de deeltijdse arbeid, de strategie van de multinationals in termen van investeringen en prijzen, de aanmoediging van de privé-kapitaaluitvoer.

Een bijsturing van het Maribel-model is dus zeker een noodzaak.

4. Planning kan verhelderend werken in verband met de toekomst

Planning op middellange termijn is een voorwaarde om uit de crisis te geraken. Maar planning veronderstelt wel een andere aanpak. Een aanpak die zowel globaal als ‘selectief is.

Globaal in de mate waarin die erop gericht is de sociale en

economische doelmatigheid van de aan te wenden instrumenten te bevorderen, de interne samenhang van de beleidsmaatregelen van de overheid te bevorderen en de belangrijke privé-groepen bij die andere planning te betrekken. Dit impliceert dat er een coördinatie moet zijn van de verschillende niveaus van planning en van de verschillende deelgebieden op economisch, cultureel, sociaal, ecologisch en ruimtelijk vlak. Tevens dienen diverse deelplannen opgesteld per facet van het maatschappelijk leven (economisch, cultureel, sociaal, ecologisch, ruimtelijk . . .), die gecoördineerd worden in een algemeen beleidsdocument voor de komende planperiode.

Selectief in de mate waarin die aanpak sectorieel en regionaal is, hoofdzakelijk via contracten die moeten onderhandeld worden met de privé-sector en via een coherente groepering van de verschillende vormen van overheidssteun.

De openbare investeringen moeten ten dienste staan van de regionale en sectoriële ontwikkelingen en in aansluiting zijn met de ruimtelijke en ecologische gegevens.

Wil men dat de planning verhelderend werkt voor de toekomst, dan moeten ook de nodige inlichtingen beschikbaar zijn.

Vandaar dus de dringende noodzaak om te komen tot een herwaardering van de planning op internationaal, nationaal en regionaal vlak.

Het feit dat de planningsprocedure in 1980 stopgezet werd, betekent dus niet dat de planning in de huidige omstandigheden niet meer noodzakelijk is. De sociaal-economische evolutie van de laatste jaren heeft namelijk geleid tot een aantal onevenwichten en structurele gebreken die zo complex zijn en zo'n grote onderlinge afhankelijkheid vertonen, dat hun oplossing alleen mogelijk is indien de beleidsverantwoordelijken de te nemen maatregelen voorbereiden en uitvoeren in het kader van een samenhangende strategie op middellange termijn. Als voorbeeld van deze onevenwichten kan verwezen worden naar de spectaculaire stijging van de werkloosheid : tussen juni 1973 en juni 1986 is de werkloosheid in Vlaanderen gestegen van 40.000 tot 270.000 personen (1) ; volgens recente ramingen zou in juni 1990 de werkloosheid in Vlaanderen meer dan 370.000 personen bedragen (2).

Een voorwaarde voor de herwaardering van de planning is de aanpassing van het wettelijk kader aan de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Overeenkomstig deze wet zijn de Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve onder andere bevoegd voor „de gewestelijke planning en het openbaar industrieel initiatief op gewestelijk vlak met inbegrip van de oprichting van instellingen, hun afschaffing, hun samenstelling, hun interne organisatie en hun taak ; de overname van hun dotaties en hun kosten, en hun controle”. Bij deze aanpassing moet ervoor gezorgd worden dat de basisprincipes van de kaderwet van 15 juli 1970 behouden blijven (voluntaristisch en democratisch karakter van

(1) Met werkloosheid wordt bedoeld :

- het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen met inbegrip van de oudere werklozen die niet meer als werkzoekende ingeschreven worden ;
- het aantal andere verplicht ingeschreven werklozen (uitgenomen de werklozen die een onvolledige dienstbetrekking aanvaarden om aan de werkloosheid te ontsnappen en de werklozen die in een beschermde werkplaats tewerkgesteld zijn) ;
- het aantal niet werkende vrij ingeschreven werkzoekenden.

(2) Planbureau, Sectie Vlaanderen, Vlaanderen 1990 : Sectorale werkgelegenheidsvooruitzichten en beleidsmaatregelen ; Ref. 85/SV/402/hg/4483, feb. 1985.

de planning) en dat de planningsprocedure versoepeld wordt. De toepassing van de planning vereist bovendien :

- dat de plannen van de Gewesten en van de centrale overheid dezelfde looptijd hebben ;
- dat de plannen van elk gezagsniveau goedgekeurd worden vóór 1 januari van het jaar waarin zij van toepassing worden ;
- dat op de verschillende beleidsniveaus een parallelle timing wordt opgesteld en gezorgd wordt voor een doorgedreven coördinatie van de werkzaamheden, zij het op een vrijwillige basis ;
- dat ze stoelt op financiële middelen die naar oorsprong duidelijk bepaald dienen te zijn.

VI. Naar een nieuwe visie op de planning in Vlaanderen

Rekening houdend met bovenvermelde overwegingen, kan de planning in Vlaanderen op de volgende manier georganiseerd worden.

1. Vlaams Planbureau

De Sectie Vlaanderen van het Planbureau wordt omgevormd tot een autonoom Vlaams Planbureau, dat onder het gezag staat van de Gemeenschapsminister tot wiens bevoegdheid de planning behoort. Het Vlaamse Planbureau is belast met de uitwerking van een plan op middellange termijn en van de jaarlijkse schijf ervan, alsook met het opstellen van een jaarlijks verslag over de uitvoering van het plan.

2. Inhoud van het regionaal plan

Naast het nationaal plan bepaalt het regionaal plan de prioritaire doelstellingen op middellange termijn van de economische, sociaal-culturele, ecologische en financiële ontwikkeling van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, alsook het te voeren beleid en de noodzakelijke middelen om de doelstellingen te verwezenlijken. Rekening houdend met de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 betekent dit dat het regionaal plan betrekking heeft op de aangelegenheden bedoeld in artikelen 59bis en 107quater van de Grondwet, alsook op de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de nationale overheid behoren maar geen regionale weerslag hebben.

3. Looptijd van het regionaal plan

Het plan heeft een looptijd van vier jaar, zodat de planperiode overeenstemt met een normale zittingsperiode. Tussentijdse aanpassingen zijn mogelijk bij het neerleggen van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap alsook bij wijzigingen in de samenstelling van de Vlaamse Executieve.

4. Uitwerking van het regionaal plan

In het kader van macro-economische toekomstverkenningen op middellange termijn, worden door het Vlaams Planbu-

reau de hoofdlijnen van het plan opgesteld, op basis van een inventaris van de voornaamste alternatieve keuzemogelijkheden. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de permanente planningscel die in elke administratie van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap wordt opgericht.

Het Vlaams Planbureau, in samenwerking met de planningscellen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de andere openbare instellingen en instellingen van openbaar nut, maken een inventaris op van de voornaamste alternatieve keuzemogelijkheden rekening houdend met de beschikbare financiële enveloppes en met hun respectieve repercussies op allerlei vlak.

Na advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), na overleg in het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité (VESOC) en na bespreking in de op te richten Permanente Parlementaire Commissie voor de Planning werkt de Vlaamse Executieve een definitief ontwerp van plan uit dat wordt voorgelegd aan de Vlaamse Raad. Dit is een merkelijke vereenvoudiging ten opzichte van de in de kaderwet van 15 juli 1970 vastgestelde procedure.

5. Goedkeuring van het regionaal plan

Het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het plan voor de aangelegenheden bedoeld in artikelen 59bis en 107quater van de Grondwet, wordt aangenomen vóór 1 januari van het jaar waarin het plan van toepassing wordt.

6. De operationaliteit van de planning (inzonderheid het economisch luik)

In de kaderwet van 15 juli 1970 houdende organisatie van de planning en economische decentralisatie werd in drie trappen voorzien : imperatief, contractueel en indicatief.

Deze drie niveaus kunnen bij een herziening van de planning weerhouden worden, maar moeten aangevuld, verfijnd en gepreciseerd worden.

a) De bindende planning

– Onmiddljk na de goedkeuring van het Vlaams plan in de Vlaamse Raad moet het plan een bindend karakter voor de overheidssector verwerven. Deze overheidssector dient als volgt gedefinieerd : de departementen, parastatale instellingen, openbare semi-publieke bedrijven, de lokale besturen (provincies, gemeenten, intercommunale verenigingen . ..). andere publiekrechtelijke instellingen, openbare instellingen en instellingen van openbaar nut.

– De bindende planning dient tevens opengetrokken te worden naar de ondernemingen waarin de overheid een participatie heeft van ten minste 50 ten honderd. Sectoriële plannen worden hierbij niet uitgesloten. Als referentiebasis verwijzen we hier naar het jaarlijks opstellen van een **uitrustingsplan** voor de elektriciteitssector over 10 jaar (heden op nationaal vlak sedert de bijzondere wet van 8 augustus 1980 van kracht).

– Het bindend karakter vertolkt zich voornamelijk in de opstelling van een openbaar investeringsprogramma, dat uitdrukkelijk dient in te passen in de oriëntaties ter verwezenlijking van de doelstellingen van het plan. De jaarlijkse begroting van de diverse overheidsinstellingen is dan de toetssteen

die een evaluatie moet mogelijk maken van de uitvoering van de plandoelstellingen. Analooq krijgt men een globale evaluatie in de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap, waarbij een staat van uitvoering van het plan moet gevoegd worden.

– Ten onrechte wordt bindende planning soms als een stroef mechanisme aangewezen. Gelijk welke onderneming maakt voor haar intern beheer een (investerings)programma op en maakt hiervan geregeld een evaluatie (die gedeeltelijk reeds extern beschikbaar is via de publikatie van een jaarverslag). De bindende planning voorziet in deze noodzakelijke schakels voor de overheidssector, en vult ze in in het kader van de plandoelstellingen. De nodige vormelijke soepelheid kan worden ingebouwd door de techniek van de „glijdende planning” (zonder dat daarom het principe van de meerjarenplanning moet overboord gegooid worden). Men schuift gewoon elk jaar (bij het opstellen van de begroting) het plan een jaar op.

b) De contractuele planning

– Contractuele planning betekent het inschakelen van privé-bedrijven op contractuele basis in de plandoelstellingen. Het betreft dus duidelijk een contract waarbij de rechten en plichten tussen de twee betrokken partijen worden vastgelegd : enerzijds de overheid die het privé-bedrijf overheidssteun verleent, anderzijds het privé-bedrijf dat in ruil zijn (gesubsidieerde) investering moet inschakelen in de plandoelstellingen.

– De bedrijven mogen derhalve slechts in aanmerking komen voor overheidshulp, mits een contractuele verbintenis wordt gesloten met het oog op de realisatie van de plandoelstellingen enerzijds en de controle op de toepassing ervan anderzijds. Overheidshulp wordt aldus afhankelijk gemaakt van het zich inschrijven in de oriëntaties ter verwezenlijking van de doelstellingen van het plan. Deze optie heeft natuurlijk verregaande implicaties voor de organisatie van de overheidssteun (door middel van criteria dient de nodige selectiviteit ingebouwd). Slechts een nieuwe nationale wet op de overheidssteun kan dit echt waarmaken.

– Overheidssteun dient zo ruim mogelijk gedefinieerd :

1° directe overheidssteun

- de drie expansiewetten (inclusief staatswaarborg) :

de wet van 17 juli 1959 tot invoering en ordening van maatregelen ter bevordering van de economische expansie en de oprichting van nieuwe industrieën, de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie en de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering ;

- onderzoekssteun (Instituut tot aanmoediging van het wetenschappelijk onderzoek in nijverheid en landbouw (IWONL) , prototypes, Research and Development-programma's (R & D-programma's)) ;

- exportsteun (Creditexport, Copromex, Delcredere, Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (BDBH), Fonds voor Buitenlandse Handel (FBH)) ;

- tewerkstelling (arbeidsplaatspremies, premie eerste vestiging, koninklijk besluit nr. 123, beroepsopleiding, vermindering sociale lasten . . .) ;

2° fiscale vrijstellingen

- tewerkstellingszones, coördinatiecentra, reconversiezones, innovatievennootschappen ;

- fiscale stimuli voor tewerkstelling, energiebesparende investeringen, milieubescherming, wetenschappelijk onderzoek, export, risicodragend kapitaal . . . ;

- permanente fiscale stimuli : vrijstelling onroerende voorheffing, registratierecht, kapitaalpremie, meerwaarden afschrijvingsmogelijkheden, investeringsaftrek, investeringsreserve . . . ;

3° indirecte overheidssteun

- overheidsbestellingen ;
- infrastructuurwerken (inrichtings- en aanlegkosten van industrieterreinen en ambachtelijke zones ...).

De notie overheidshulp moet bij besluit concreet worden uitgewerkt.

– Met het opstellen van contracten hebben we reeds wat (negatieve) ervaring opgedaan met de expansiewet van 30 december 1970 (artikelen 22-29), die voorzag in vooruitgangcontracten, contracten ter bevordering van het ondernemingsbeheer, contracten ter bevordering van de technologie en contracten betreffende reconversie of herstructurering van de ondernemingen. Deze contracten werden bijna nooit gebruikt, ofwel slecht toegepast (bij gemis aan politieke wil ?) (1). (Er zijn bijvoorbeeld nooit uitvoeringsbesluiten getroffen ; bovendien werd bij de opmaak van het vijfjarenplan de notie contractuele planning op basis van de expansiewet nooit weerhouden). De contracten uit de expansiewet van 30 december 1970 hadden echter nooit de bedoeling de grote massa lopende dossiers voor expansiesteun (via kapitaalpremie, rentetoe-lage . . .) te omvatten ; maar wel de grote projecten waarbij enerzijds de onderneming haar objectieven op middellange termijn vooropstelt en anderzijds de Staat de verbintenis aangaat de nodige overheidsbestellingen te plaatsen en voor de nodige steun op het verwezenlijken van deze produktie te zorgen. Deze doelstellingen kaderen wij eerder in littera c – Informatieve planning.

– Het opstellen van een contract zal des te eenvoudiger zijn naargelang men er progressief in slaagt om alle overheidssteun te groeperen in een basiswet op de overheidssteun. In afwachting hiervan dienen typecontracten (2) opgesteld, waarbij minimaal de wettelijke bepalingen dienen opgenomen die voor de specifieke overheidssteun vastgesteld zijn (expansiewet, fiscale wet . . .).

Op grond van de vooropgestelde selectiviteit dienen de respectieve garanties afgedwongen inzake werkgelegenheid (omvang, aard, lokalisatie, tijdsduur), technologische ontwikkeling (eigen research, tewerkstelling, valorisatie . . .). milieu-beveiliging, energiebesparing. Daar tewerkstelling de centrale eis wordt in de selectieve relance, dient ieder contract (ongeacht welke selectiviteit) de nodige garanties te geven inzake evolutie werkgelegenheid (kwantitatief en kwalitatief). Bovendien moet het vanzelfsprekend zijn dat in ieder contract het bedrijf verklaart alle wettelijke bepalingen (bijvoorbeeld fiscaliteit, sociale zekerheid, boekhoudkundige verplichtingen, overige overheidsreglementering, vigerende collectieve arbeidsovereenkomsten (CAO?), Algemeen Reglement voor

(1) Behalve dan de „contracten ter bevordering van de technologie”, die in de praktijk renteloze voorschotten werden voor prototypes, maar die nog weinig uitstaans hebben met contractuele planning.

(2) Het typecontract opgesteld door de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (GIMV) met toepassing van de reconversiebepalingen van de herstellwet van 31 juli 1984 lijkt een goed voorbeeld.

de Arbeidsbescherming (ARAB)) na te leven. (1)

– Per steunaanvraag moet het typecontract dan verfijnd worden tot een individueel contract door onderhandelingen tussen steunaanvrager en de overheid.

– Bij niet-naleving van de contractuele verplichtingen, moet het contract in uitdrukkelijke sancties voorzien : terugvordering overheidshulp, boeteclausules, uitsluiting verdere overheidshulp . . . De sanctionering moet bovendien automatisch gebeuren : de ondernemingen moeten bewijzen dat de contractuele voorwaarden werden uitgevoerd ; zoniet wordt verdere overheidshulp opgeschort en kan toegestane hulp opgeëist worden.

– Essentieel ten slotte in de contractuele planning is de opvolging en de evaluatie van de toegestane overheidshulp.

Hiertoe is de organisatie van een economische databank vereist (2), waar per onderneming (3) een dossier aangelegd wordt met alle inlichtingen omtrent alle overheidssteun die elke onderneming tot nu toe ontvangen heeft. Dit dossier vormt de basis voor iedere verdere vorm van overheidstussenkomst. Ook de syndicale controlemogelijkheden dienen zowel bij de totstandkoming van een contract, als bij de opvolging ervan optimaal benut. Een goede procedure hiervoor is de voorlichting van de ondernemingsraad (OR) zoals bepaald in het koninklijk besluit van 25 september 1972 en het ministerieel besluit van 26 april 1973 houdende regelen omtrent de inlichting van de ondernemingsraden, ter uitvoering van artikel 37, lid 2 en 3, van de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie. Bij ontstentenis van een OR dient evenwel voorzien te worden in gelijkwaardige controlemogelijkheden voor de syndicale afgevaardigde (SA).

De overheid moet haar steun kunnen blokkeren op grond van een klacht van de OR of SA die kan aantonen dat de overeenkomst niet werd nageleefd. Dit kan een logge administratief-bureaucratische controle overbodig maken. Ten slotte is een globale evaluatie noodzakelijk, waarbij de omvang en de resultaten van de verschillende soorten overheidssteun door de gewestelijke overheid systematisch ontleed en geëvalueerd worden. Dit moet resulteren in een globaal jaarlijks rapport dat openbaar moet gemaakt worden, en ter bespreking voorgelegd worden aan de Vlaamse Raad en het VESOC.

c) De informatieve planning

– De indicatieve planning zoals bepaald in de kaderwet van 15 juli 1970, voldoet niet. Het is een eenrichtingsverkeer geworden van overheid naar de privé-ondernemingen : een gratis aangeboden, veralgemeend openbaar marktonderzoek dat aan de privé-ondernemingen een zeker houvast biedt voor hun bedrijfsplanning. Van een indicatief plan verwachten de ondernemingen dat de grote publieke projecten (investeringen,

(1) Wanneer vastgesteld wordt dat er bijvoorbeeld fraude geschiedt, zwart werk wordt verricht, CAO-39 niet toegepast wordt . . . dan volgt automatisch sanctionering.

(2) Via het project-IRIS (Industrieel Regionaal Informatiesysteem) wordt in het Centrum voor Overheidsinformatiek (COI) reeds de expansiesteun en prototypesteun bijgehouden. Hier stelt zich zeker het probleem van de integratie van de databanken in het Vlaamse Gewest, zodat de bedrijven slechts „eenmaal per jaar” worden lastiggevallen en zodat de toegankelijkheid en de beleidscontrole erop worden verruimd.

(3) De steun wordt verleend per exploitatiezetel. Een belangrijk element in de dossierbehandeling moet evenwel de banden zijn van de exploitatiezetel met het moederbedrijf en eventueel een andere (meerheids)participatie.

infrastructuur, ruimtelijke ordening . . .) in de tijd geprogrammeerd worden en anderzijds dat een algemeen stabiel kader opgesteld wordt voor de ondernemingen (qua reglementering en wetgeving).

– De indicatieve planning moet daarom hervormd worden naar een informatieve planning waar er een (indirect verplichte) uitwisseling is van informatie tussen overheid en privé. Dit betekent een tweerichtingsverkeer van overheid naar privé, maar ook van privé naar overheid.

– Zo'n informatie-uitwisselingscontract kunnen wij informatie-overeenkomsten noemen. Er is nog geen sprake van overheidshulp, laat staan een supplementaire hulp of speciale voordelen als een informatie-overeenkomst afgesloten wordt. Zodra overheidshulp aangewend wordt, wordt het tweede stadium aangewend : de contractuele planning. Hier gaat het om een wederzijdse informatie-uitwisseling op basis waarvan de overheid haar tussenkomsten in de economie kan oriënteren en concretiseren (onder meer via overheidshulp). De onderneming ontvangt supplementaire hulp indien zij het informatie-uitwisselingscontract of de informatie-overeenkomst honoreert.

Dit wordt bij besluit verder uitgewerkt.

– Er kunnen drie stadia vooropgesteld worden :

- het beheren van de informatie : hiertoe dient kennis genomen te worden van de strategische plannen (drie à vijfjaarlijks industrieel plan) van de belangrijke ondernemingen* ;

- de studie en evaluatie van de industriële strategieën : hier kan dan gedacht worden aan een beperkte industriële commissie. Echter geen besloten clubje, maar een (weliswaar op geheimhouding werkende) commissie van sociale gesprekspartners en leden van de uitvoerende en wetgevende macht, best binnen het Planbureau (maximum 10 leden) ;

- de keuze van de industriële strategieën : op basis hiervan kan de planning ook haar rol spelen in de verduidelijking van de keuzen. Met andere woorden de informatieve planning stoffeert zowel het overheidsinitiatief (in de bindende planning) als de overheidstussenkomsten (in de contractuele planning).

– Informatie die in het strategisch plan dient vervat te worden :

- investeringspolitiek, inclusief research ;
- productieverloop (in volume en samenstelling, capaciteit, omzet .en voorraden, orders . . .) ;
- positie van het bedrijf binnen de sector ;
- kostenstructuur (tewerkstelling, energie, financieel . . .) ;
- arbeidsorganisatie ;
- de nieuwe technologieën die men aanwendt ;
- de export en de internationale tendenzen. -

Essentieel gaat het dus om vooruitzichten, prognoses en trends ; en niet over post-factum gegevens die bijvoorbeeld

* Welke ondernemingen dienen hierbij betrokken te worden : (Planingsovereenkomsten SP-programma : omzet 3 miljard ; industriële commissie-Maystadt : boven 1 .000 tewerkgestelden ; holdings ; sectorleiders . . .). Een combinatie van de verschillende elementen lijkt aangewezen, zoals vervat in het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen : tewerkstelling, omzet en balanstotaal.

reeds via de jaarrekeningen beschikbaar zijn. Het staat dus duidelijk de ondernemingen volledig vrij hier op in te haken of niet. Alleszins moet hierbij de confidentialiteit gewaarborgd blijven.

– De derde schakel in de operationaliteit van de planning is dus zeker niet de minst belangrijke. Het vormt de basis voor de twee overige schakels en überhaupt voor elk overheidsoptreden. De dagelijkse noodzaak hieraan werd nogmaals schitteren bewezen naar aanleiding van de moeilijkheden rond het telecommunicatiecontract van de Regie van Telegrafie en Telefonie (het zogenaamde RTT-contract). Enkel een planmatige aanpak, vertrekkend vanuit de industriële strategieën van de potentiële kandidaten en vanuit de toekomstige behoeften van telecommunicatieprodukten en -diensten, kan een verdeling van de telecommunicatiesegmenten (dus een specialisatie in verschillende disciplines) over de producenten realiseren en aldus enorme kapitaalverspillingen en de concurrentie tussen de Gemeenschappen vermijden.

N. DE BATSELIER

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt aangelegenheden zoals bedoeld in de artikelen 59bis en 107quater van de Grondwet.

Artikel 2

Een beleid op basis van planning beoogt de bepaling van het beleid ter verwezenlijking van een maximale en evenwichtige ontwikkeling van de welvaart en van het welzijn voor de Vlaamse Gemeenschap en, in het kader daarvan, inzonderheid een bestendige verbetering inzake werkgelegenheid, leefmilieu, arbeidsvoorwaarden, inkomens, koopkracht, onderwijs, cultuur, huisvesting, infrastructuur en uitrustingen.

Op een voluntaristische wijze wordt ernaar gestreefd maximaal de behoeften van de bevolking te bevredigen, binnen de financiële mogelijkheden van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 3

§ 1. Een gepland beleid heeft betrekking zowel op de overheidsdiensten, met name departementen, parastatale instellingen, openbare instellingen en instellingen van openbaar nut, openbare en semi-publieke bedrijven, provincies, gemeenten, intercommunale verenigingen, andere publiek-rechtelijke instellingen, als op bedrijven die werken met de hulp of met de waarborg van de overheid, of met de participatie van de overheid, en op het particulier bedrijfsleven, inclusief de financiële maatschappijen.

§ 2. Het plan dekt alle sectoren, met name energievoorziening en -distributie, huisvesting, sociale zaken, welzijnszorg, natuurbehoud, water- en bosbeheer, en alle facetten van het maatschappelijk leven, met name het economisch, sociaal-cultureel, ruimtelijk, ecologisch en technologisch facet.

§ 3. De planning is voor de overheid overeenkomstig artikel 12 § 1 bindend en voor de particuliere sector overeenkomstig artikel 12, § 2 en § 3 contractueel of informatief.

Artikel 4

Het plan bestaat uit :

1° een algemeen coördinerend beleidsdocument van coherente en geïntegreerde opties voor de komende planperiode ;

2° diverse deelplannen per facet van het maatschappelijk leven dat betrekking heeft op het heden en de toekomst van Vlaanderen, rekening houdend met het in § 1 bedoelde algemeen beleidsdocument.

Artikel 5

§ 1. De planning wordt uitgedrukt in plannen op middellange termijn met een looptijd van vier jaar. De mogelijkheid van tussentijdse aanpassingen en bijsturingen wordt ingeschreven ; inzonderheid moet hierover verplicht uitsluitsel gegeven worden bij het neerleggen van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en van het Vlaamse Gewest en bij de

wijzigingen in de samenstelling van de Vlaamse Executieve.

§ 2. De plannen vloeien voort uit de confrontatie van hiërarchisch ingedeelde behoeften van de Vlaamse Gemeenschap en van het Vlaamse Gewest, overeenkomstig de in artikel 2 bepaalde doeleinden, rekening houdend met de beschikbare budgettaire en financiële middelen.

Artikel 6

§ 1. Het plan bepaalt de strategische keuzen en de doelstellingen op middellange termijn van de economische, sociaal-culturele, ecologische en financiële ontwikkeling van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, alsmede het te voeren beleid en de noodzakelijke middelen om die oogmerken te verwezenlijken.

§ 2. Het plan bevat :

1° de nagestreefde prioritaire doeleinden die beantwoorden aan de in § 1 bedoelde strategische keuzen alsmede het beleid om deze doelstellingen te bereiken, met name op het gebied van welvaart en welzijn, de werkgelegenheid, de arbeidsvoorwaarden, de investeringen, het sparen, de prijzen, de infrastructuur en de uitrustingen, het leefmilieu, het vervoer, de energie, de huisvesting, de cultuur, het onderwijs, het toerisme, de gezondheidszorg ;

2° de ramingen betreffende de particuliere investeringen en de vooruitzichten inzake begroting en financiën ;

3° de overheidsinvesteringen ;

4° voor de in artikel 3 bedoelde overheidsdiensten en overheidsinstellingen, het programma dat hun wordt toegewezen samen met het geheel van de middelen die hun daartoe ter beschikking worden gesteld ;

5° voor de overheidssteun ontvangende particuliere sector het geheel van de middelen die hun ter beschikking worden gesteld.

Artikel 7

§1. Binnen de Vlaamse Raad wordt een Permanente Commissie voor de Planning opgericht bestaande uit vijftien leden, aangewezen volgens de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties.

§ 2. De leden van deze Permanente Commissie hebben tot taak de Vlaamse Raad in te lichten over de uitwerking, de uitvoering en de opvolging van de plannen. Te dien einde deelt de Vlaamse Executieve elk document mede dat noodzakelijk is voor het volbrengen van deze opdracht.

Artikel 8

De sociale gesprekspartners worden onder de bij artikel 10 bepaalde voorwaarden en wijze door de Vlaamse Executieve nauw betrokken bij de voorbereiding, de uitwerking en de uitvoering van de planning.

Artikel 9

§ 1. Er wordt een Vlaams Planbureau opgericht. Het Vlaams Planbureau ressorteert onder het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en staat onder het gezag van de Gemeen-

schapsminister tot wiens bevoegdheid de planning behoort.

§ 2. Het Vlaams Planbureau is belast met de uitwerking van het plan voor de Vlaamse Gemeenschap, zowel voor wat de materies betreft die tot haar bevoegdheid behoren als voor wat de weerslag betreft van de materies die behoren tot de bevoegdheid van de nationale overheid, en met de verzekering van de uitvoering ervan in alle stadia.

§ 3. Het Vlaams Planbureau werkt beleidsvoorbereidende voorstellen uit ten behoeve van de Vlaamse Executieve, in het kader van artikelen 59bis en 107quater van de Grondwet.

§ 4. Het Vlaams Planbureau legt jaarlijks een verslag voor aan de Vlaamse Executieve over de uitvoering van het plan. Dit verslag over de uitvoering van het plan wordt tegelijkertijd met de jaarlijkse schijf van het plan en met de begrotingsvoorstellen van de Vlaamse Executieve ter beschikking gesteld van de leden van de Vlaamse Raad.

§ 5. De Permanente Commissie voor de Planning houdt ruime besprekingen met de Vlaamse Executieve, het Vlaams Planbureau en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen om tot een bijsturing van het plan te komen, die overeenkomstig artikel 10, § 5 ter goedkeuring aan de Vlaamse Raad wordt voorgelegd.

Artikel 10

§ 1. Op basis van gegevens die worden medegedeeld door de in artikel 3 vermelde overheidsdiensten en overheidsinstellingen en overheidssteun ontvangende bedrijven, maakt het Vlaams Planbureau, in nauwe samenwerking met de permanente planningscel in elke directie-generaal van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, een inventaris op van de voornaamste alternatieve keuzemogelijkheden rekening houdend met hun respectieve repercussies.

§ 2. Na advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en na overleg met de sociale gesprekspartners in het Vlaams Sociaal en Economisch Overlegcomité en na bespreking met de Permanente Commissie voor de Planning worden de door de Vlaamse Executieve weerhouden opties en krachtlijnen door het Vlaams Planbureau uitgewerkt rekening houdend met de beschikbare financiële enveloppes.

§ 3. Het definitief ontwerp van plan wordt bij de Vlaamse Raad ter goedkeuring ingediend samen met alle nuttige adviezen en besluiten.

§ 4. Het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het plan met betrekking tot de aangelegenheden bedoeld in artikelen 59bis en 107quater van de Grondwet, wordt aangenomen vóór 1 januari van het jaar waarin het plan van toepassing wordt.

§ 5. De in §§ 1 tot 4 vermelde procedure wordt ook nageleefd bij gebeurlijke aanpassingen en bijsturingen van het plan.

Artikel 11

§ 1. Het jaarlijks verslag over de uitvoering van het plan en de jaarschijf van het plan worden samen met de begrotingsvoorstellen van de Vlaamse Executieve ter beschikking gesteld van de Vlaamse Raad.

§ 2. Elk jaarverslag betreft de periode 1 januari tot 31 december.

Artikel 12

§1. Onmiddellijk na de goedkeuring door de Vlaamse Raad verwerft het plan een bindend karakter voor de in artikel 3 bepaalde overheidssector ; het vindt jaarlijks zijn uitdrukking in de begrotingen.

§ 2. Het plan is contractueel verplicht voor de ondernemingen, groepen van ondernemingen en financiële maatschappijen die onderworpen zijn aan de wet van 20 januari 1978 tot organisatie van de associatie der holdings bij de economische planning en tot wijziging van het statuut der portefeuillemaatschappijen, alsook voor de bedrijven die in de een of andere vorm steun bekomen vanwege de overheid ; jaarlijks ontvangt de Vlaamse Raad een globaal verslag over de resultaten van de gesloten contracten. Bij besluit wordt deze contractuele planning verder vastgelegd binnen bovenstaand kader.

§ 3. Met andere dan de in § 2 vermelde ondernemingen van het particulier bedrijfsleven kunnen informatie-overeenkomsten worden gesloten ; jaarlijks ontvangt de Vlaamse Raad een globaal verslag over de resultaten der aangegane informatie-overeenkomsten. Bij besluit worden de concrete regelen ter zake vastgelegd.

Artikel 13

§ 1. Voor de uitvoering van zijn opdracht beschikt het Vlaams Planbureau over de ruimste informatiemacht ten aanzien van de in artikel 3 vermelde diensten.

§ 2. Het Nationaal Instituut voor de Statistiek deelt, op verzoek van het Vlaams Planbureau, de statistieken mede die het opstelt. Wanneer wegens het te beperkt aantal aangevers de bekendmaking van individuele of individualiseerbare toestanden niet verantwoord is, dan moet deze mededeling strikt vertrouwelijk blijven.

§ 3. De Vlaamse Executieve kan bijzondere nasporingen doen verrichten ten behoeve van het Vlaams Planbureau, ten einde inlichtingen die nodig zijn voor de uitoefening van zijn opdracht, te zijner beschikking te stellen, en dit onder de voorwaarden die worden bepaald in artikelen 6, 7 en 8 van de wet van 4 juli 1962 waarbij de Regering gemachtigd wordt statistische en andere onderzoekingen te houden betreffende de demografische, economische en sociale toestand van het land.

§ 4. Het personeel van het Vlaams Planbureau is onderworpen aan de bepalingen van artikel 18 van voornoemde wet van 4 juli 1962, inzake de verplichting tot geheimhouding van statistische gegevens.

N. DE BATSELIER

G. BOSSUYT

L. DETIEGE

F. VANDENBROUCKE

F. WILLOCKX
